

วันป่าชายเลน แห่งชาติ

10 พฤษภาคม ของทุกปี

กรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง
กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

ภาพ : ป่าชายเลน จ.พังงา

การประกาศให้วันที่ 10 พฤษภาคมของทุกปี เป็น “วันป่าชายเลนแห่งชาติ”

ทรงปลูกป่าชายเลน เมื่อวันที่ 16 พฤศจิกายน 2545
ณ ศูนย์การศึกษาเรียนรู้ระบบนิเวศป่าชายเลนสิรินาถราชินี อ.ปราณบุรี จ.ประจวบคีรีขันธ์

สืบเนื่องจากเมื่อวันที่ 10 พฤษภาคม 2534 พระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร ได้มีพระราชดำรัสเกี่ยวกับป่าชายเลนเป็นครั้งแรกในพระราชพิธีแรกนาขวัญหว่านข้าวบริเวณสวนจิตรลดา ความตอนหนึ่งว่า

“...ป่าชายเลนมีประโยชน์ต่อระบบนิเวศของพื้นที่ชายฝั่งทะเลและอ่าวไทย แต่ปัจจุบันป่าชายเลนของไทยเรากำลังถูกบุกรุกและถูกทำลายลงไปโดยผู้แสวงหาผลประโยชน์ส่วนตน โดยเฉพาะต้นโกงกาง เป็นไม้ป่าชายเลนที่แปลก ขยายพันธุ์ค่อนข้างยาก เพราะต้องอาศัยระบบน้ำขึ้นลงในกาเติบโตด้วย จึงขอให้ส่วนกลางที่เกี่ยวข้อง คือ กรมป่าไม้ กรมประมง กรมชลประทาน และกรมอุทกศาสตร์ ร่วมกันหาพื้นที่ที่เหมาะสมในการทดลองขยายพันธุ์โกงกาง และปลูกสร้างป่าชายเลนกันต่อไป...”

มติคณะรัฐมนตรี วันที่ 3 มีนาคม 2563

มติที่ประชุมคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 3 มีนาคม 2563 เห็นชอบกำหนดให้วันที่ 10 พฤษภาคม ของทุกปี เป็น “วันป่าชายเลนแห่งชาติ”

“ วันป่าชายเลนแห่งชาติ ” เป็นการกำหนดวันในเชิงสัญลักษณ์เพื่อใช้ในการรณรงค์เผยแพร่ประชาสัมพันธ์ให้ทุกภาคส่วนได้น้อมรำลึกและซาบซึ้งในพระมหากรุณาธิคุณของสถาบันพระมหากษัตริย์ไทยกับการอนุรักษ์ป่าชายเลน และร่วมกันสืบสานพระราชปณิธานในการปกป้องดูแลรักษา พื้นที่ทรัพยากรป่าชายเลนให้คงความสมบูรณ์ตลอดไป โดยมีแนวทางการดำเนินงาน จัดกิจกรรม จัดนิทรรศการ รณรงค์ให้ความรู้ความเข้าใจ และเชิญชวนประชาชนชาวไทยทุกหมู่เหล่า ร่วมกิจกรรมเพื่อการอนุรักษ์ป่าชายเลนในวันป่าชายเลนแห่งชาติของทุกปี ”

ความสำคัญของป่าชายเลน

ด้าน สิ่งแวดล้อม

- เป็นแหล่งอนุบาลสัตว์น้ำวัยอ่อน แหล่งอาหาร ที่อยู่อาศัย หลบภัย สืบพันธุ์ เจริญเติบโต
- ลดปริมาณก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์ เพิ่มก๊าซออกซิเจนในบรรยากาศ
- ลดความรุนแรงของคลื่นลม ป้องกันการกัดเซาะชายฝั่ง
- ดูดซับสิ่งปฏิกูล กรองของเสีย จากฝั่งก่อนไหลลงสู่ทะเล
- ช่วยในการตกตะกอนแนวชายฝั่ง

ด้าน เศรษฐกิจ

- เป็นแหล่งเพาะพันธุ์สัตว์น้ำเศรษฐกิจ ที่สำคัญ
- เป็นแหล่งพลังงาน แหล่งไม้ใช้สอย ไม้ก่อสร้าง เฟอร์นิเจอร์
- ไม้บางชนิดสามารถนำไปสกัด ได้สารเคมีที่เป็นประโยชน์ เช่น แกนิน แอลกอฮอล์ กรดน้ำส้ม และ น้ำมันดิน

ด้าน สังคม

- วิถีชีวิตและภูมิปัญญาการใช้ประโยชน์จากป่าชายเลนของ ชุมชนชายฝั่ง เช่น ประมงพื้นบ้าน พืชอาหาร พืชสมุนไพรท้องถิ่น
- เป็นสถานที่พักผ่อนหย่อนใจ แหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

สถานการณ์ป่าชายเลนจากอดีตถึงปัจจุบัน

จากการสำรวจพื้นที่ป่าชายเลนของประเทศไทยในปี พ.ศ. 2504 พบว่ามีพื้นที่รวมทั้งสิ้น 2,200,000 ไร่ ในระยะ 35 ปีต่อมา จนถึงปี พ.ศ. 2539 ได้มีการสำรวจพื้นที่ป่าชายเลน โดยการแปลภาพถ่ายดาวเทียมเป็น ระยะ 5-6 ปีต่อครั้ง รวมจำนวน 6 ครั้ง พบว่าพื้นที่ป่าชายเลนลดลงอย่างต่อเนื่อง ในปี พ.ศ. 2539 พื้นที่ป่าชายเลนเหลือเพียง 1,047,390 ไร่ รวมพื้นที่ป่าชายเลนที่ลดลงเมื่อเปรียบเทียบกับปี พ.ศ. 2504 ถึง 1,152,610 ไร่ หรือคิดเป็นร้อยละ 52.39

รวมพลังจากทุกภาคส่วนเพื่อฟื้นฟูป่าชายเลน

จากการลดลงของป่าชายเลน ส่งผลกระทบต่อระบบนิเวศชายฝั่งทั้งทางตรงและทางอ้อม นโยบายของรัฐบาล ได้ให้ความสำคัญของป่าชายเลน รวมทั้งได้รณรงค์ให้ทุกภาคส่วนได้ช่วยกันดูแลรักษาและฟื้นฟูป่าชายเลน อย่างจริงจัง ส่งผลให้ป่าชายเลนค่อย ๆ เพิ่มขึ้นตามลำดับ หลังจากปี พ.ศ. 2539 - พ.ศ. 2563 มีการสำรวจ โดยการแปลภาพถ่ายดาวเทียม 5-6 ปีต่อครั้ง รวม 4 ครั้ง พบว่าป่าชายเลนมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นมาโดยตลอด และจากการสำรวจครั้งล่าสุดเมื่อปี พ.ศ. 2563 กรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง ร่วมกับสำนักงานพัฒนา เทคโนโลยีอวกาศและภูมิสารสนเทศ (GISTDA) อ่านแปลภาพถ่ายดาวเทียมความละเอียดสูง พบว่ามีพื้นที่ป่าชายเลน 1,737,020 ไร่ เพิ่มขึ้นจากปี พ.ศ. 2557 จำนวน 202,435 ไร่ และเมื่อเปรียบเทียบกับปี พ.ศ. 2539 พบว่ามีพื้นที่ป่าชายเลนเพิ่มขึ้น 689,630 ไร่

“ทรัพยากรป่าชายเลน” มีความสำคัญและมีคุณค่ามหาศาลทั้งทางตรงและทางอ้อม โปรดร่วมกันดูแลรักษา อนุรักษ์ฟื้นฟูป่าชายเลน เพื่อคืนความอุดมสมบูรณ์ของระบบนิเวศ ป่าชายเลนให้สามารถเอื้อประโยชน์ต่อประชาชนและประเทศชาติได้อย่างมั่นคงและยั่งยืนตลอดไป

